

Petra Slavíková: Současný tanec jako prostor pro utváření společenství

Oponentský posudek bakalářské práce

Petra Slavíková je – podle textu soudě – nadšená příznivkyně současného tance. Jemu věnovala svou bakalářskou práci, konkrétně hledání odpovědi na otázku, jakou má současný tanec funkci v životě dnešních tanečníků. Vycházela přitom z materiálu, který shromáždila při svém kratším či delším účinkování ve dvou souborech (jednom pražském a jednom kodaňském). Jako teoretický výkladový rámec si zvolila Turnerův koncept *communitas*. To se mi nezdá příliš šťastné.

Vhodnost použité teorie prokazují zejména dvě hlediska: a) data, získaná výzkumem, spadají do kategorií, podporujících teorii; b) teorie má vysokou explikabilitu (účinnost při vysvětlení) zkoumaných skutečností.

Ad a) Turner definuje *communitas* čtyřmi hlavními kategoriemi: sociální poníženost, posvátnost, stejnorodost a egalitářství (s. 97). Data, získaná výzkumem, nepotvrzují první kategorii vůbec a druhou téměř ne (to, že jedna lektorka vyžaduje v sále ticho a určitou vážnost, se mi zdá málo). Stejnorodost lze víceméně potvrdit (v jednom souboru ovšem muži nejsou), na egalitářství usuzuje Petra kvůli absenci šperků a zdánlivé podobnosti cvičebních úborů. (Mimoходом, víceméně stejné atributy by vykazovala zřejmě většina sportovních oddílů, ale i např. návštěvníci sauny.) Při srovnání s dalšími 26 Turnerem uvedenými znaky *communitas* (s. 105 – 106) bychom postrádali u současného tance další, zejména ignoranci technických znalostí/dovedností. Už tento nesoulad mezi teorií a získanými daty by mohl být varovný.

Ad b) Jak účinně vysvětluje koncept *communitas* funkci současného tance v životě tanečníků? Jak víme, Turner ve svém pojetí navazuje na van Geneppovy přechodové rituály, při nichž jedinec mění společenský status. Turner přirovnává realitu *communitas* k liminálnímu/prahovému stadiu rituálu, stadiu „už ne tam a ještě ne tady“, aplikovanému na celou skupinu. Podle autorky se ovšem tanečníci současného tance pohybují „sem a tam“ mezi souborem a strukturou každodenního života. Chybí tu tedy opakovaně zdůrazňovaná dialektická přechodovost.

Této přechodovosti odpovídá také nevýkonová orientace *communitas* (proto ona ignorance technických dovedností). To ale zjevně neplatí pro skupiny současného tance, kde se

někteří tanečníci velice snaží technicky vylepšit a výkon – ať už v podobě vlastních dovedností nebo společného vystoupení – je pro ně velmi důležitý.

V závěru (s. 52) autorka píše: *Došla jsem tedy k závěru, že kurzy současného tance lidem poskytují určitý druh terapie, při které dochází k uvolnění stresu a veškerého napětí v těle.* Jak souvisejí kategorie *communitas* (jako povýtce kolektivního jevu) a koncept přechodovosti *communitas* s tímto nijak zvlášť sofistikovaným závěrem, není zřejmé. Naopak si myslím, že by k němu došla jakkoli – a při použití jiné metodologie (např. fenomenologická východiska a detailnější analýza rozhovorů, atd.) možná k podrobnějšímu.

Na druhé straně ovšem odvedla Patra Slavíková solidní výzkumnou práci a napsala o ní solidní text, mimochodem se zajímavými rozhovory v příloze (škoda, že tu nejsou i nějaké dánské; dala by se srovnat dikce). Proto doporučuji práci k obhajově a navrhuji ji hodnotit dvojkou.

Praha 28. 8. 2011

Doc. Zuzana Jurková, PhD.